

การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

กรณีศึกษา : เกาะล้าน เมืองพัทยา

THE PARTICIPATIONS IN ENVIRONMENTAL CONSERVATION OF
TOURIST BUSINESS CASE STUDY : KOHLARN ISLAND PATTAYA CITY

สารนิพนธ์

ของ

นงศ์ลักษณ์ กะนอง

44025669

เสนอต่อมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาชุมชน

มีนาคม 2548

คำนำ

ในปัจจุบันกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นที่นิยมของบุคคลทุกเพศทุกวัย มีการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปี ๆ เป็นผลทำให้ประเทศไทยทำรายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดเพิ่มมากขึ้นจนถึงขีดสุดของความเจริญเติบโตในด้านการสร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศ จึงก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาอย่างปฏิเสธไม่ได้ นั่นคือ ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวคุณภาพของสภาพแวดล้อมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวด้อยลง มีมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ และการสูญเสียความหลากหลายทางชีววิทยา

ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นผู้หนึ่งที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เพราะเนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงเมื่อสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม และได้รับผลประโยชน์ คือ รายได้ เมื่อสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพดี และเนื่องจากจะส่งผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นประโยชน์ให้กับภาครัฐอีกด้วย เพราะเนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาความรับผิดชอบด้านการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากร การท่องเที่ยวต่าง ๆ จะเป็นหน้าที่ของภาครัฐเป็นฝ่ายเดียว แต่แท้จริงแล้ว ปัญหาเรื่องทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับสังคมในวงกว้างจนทำให้ไม่มีหน่วยงานใด ๆ จะสามารถเข้ามารับผิดชอบหน้าที่นี้ได้เพียงลำพัง ดังนั้น ในประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นจะส่งเสริมให้ประชาชนและเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและพิทักษ์รักษาคุณภาพแวดล้อมต่อไป

หากการศึกษาในครั้งนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาต้องกราบขออภัยไว้ ณ. ที่นี้ด้วย

นงศ์ลักษณ์ คะนอง

มีนาคม 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลือแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรวัต แสงสุริยงค์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาและเสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ของงานวิจัยฉบับนี้มาด้วยดีตลอด ทั้งยังได้ให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้วิธีการ ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาการพัฒนารวมชนทุกท่านนอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณสถานีตำรวจท่องเที่ยวเมืองพัทยา ที่ให้ความเอื้อเฟื้อในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณพ่อชูพันธ์ จิตรกระสัน คุณแม่สิดาพร คะนอง และข้าพเจ้าขอขอบคุณคุณคุณนเรศ จิตรกระสัน และเพื่อน ๆ นิสิตชั้นปีที่ 4 เอกการพัฒนารวมชนทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

คุณประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดแก่งานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นการแสดงความกตัญญูทเวทีต่อบิดามารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

นงคัตถกษณ์ คะนอง

มีนาคม 2548

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทคัดย่อ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในบริเวณ เกาะล้าน เมืองพัทยา (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษากับตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาดำเนินกิจการ และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา (3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้านเมืองพัทยา มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจมีความสัมพันธ์กับอายุ และระยะเวลาดำเนินกิจการ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจ ต้องการให้ทางราชการเข้ามาช่วยดูแลเรื่องการจัดขยะภายในเกาะล้าน อีกทั้งเรื่องการก่อสร้างทางเท้าที่ผู้ประกอบการหรือชาวบ้านก็ไม่ต้องขอให้ทางราชการมาสร้าง เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่า เป็นสิ่งที่ติดอยู่แล้ว เพราะผู้ประกอบการเห็นว่าจะส่งผลเสียแก่สิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ABSTRACT

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to study the participation in environmental conservation of tourist business on Kohlarn Island Pattaya City (2) to study the relationship between level the participation in environmental conservation of tourist business in this area with variable include age, the factors period and the environmental conservation knowledge on Kohlarn Island Pattaya City (3) to study the obstacle and introduction of the tourist business owners on Kohlarn Island Pattaya City.

The result showed that the owners of tourist business participation in environmental conservation at the moderate level. There were significant relations between age, factors period and weren't significant relation between the environmental conservation knowledge. Beyond the owners of tourist business wanted the officially look the garbage cast away on Kohlarn Island but the owners of tourist business and people weren't wanted the officially make footpath because it impress to environment.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ปัญหาการศึกษา.....	3
สมมุติฐานการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	5
ลักษณะของพื้นที่ศึกษา.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	26
สมมุติฐานการศึกษา.....	27
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	27
3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	31
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ข้อจำกัดการศึกษา.....	32

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการศึกษา.....	33
	ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร.....	33
	ตอนที่ 2 ผลการวิจัยจำแนกตามรายชื่อ.....	37
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	53
	สรุป.....	53
	อภิปรายผล.....	54
	ข้อเสนอแนะ.....	57
	บรรณานุกรม.....	58
	ภาคผนวก.....	61
	ประวัติย่อของผู้ศึกษา.....	68

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ.....	33
2. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ.....	34
3. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามภูมิลำเนา.....	34
4. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา.....	35
5. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามระยะเวลาการดำเนินกิจการ.....	35
6. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน.....	36
7. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว รายชื่อ.....	37
8. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ในด้านต่างๆ.....	42
9. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามเพศ.....	43
10. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามอายุ.....	44
11. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามภูมิลำเนา.....	45
12. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาดำเนินกิจการ	49
14. แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	50
15. แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการมีส่วนร่วม	52

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นที่นิยมของบุคคลทุกเพศทุกวัย มีการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปี ๆ ดังจะเห็นได้จากการรณรงค์การท่องเที่ยว Amazing in Thailand และ Unseen in Thailand เป็นผลทำให้ประเทศไทยทำรายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

เมื่อมีการขยายตัวเป็นอย่างมากของจำนวนนักท่องเที่ยวและมีการใช้จ่ายจำนวนมาก ประกอบกับการส่งเสริมและการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวจากภาครัฐ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของธุรกิจการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะจำนวนโรงแรมในประเทศไทยมีจำนวนห้องพักได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจนเกือบถึงขีดสุดของความเจริญเติบโตในด้านการสร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศ ดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาอย่างปฏิเสธไม่ได้ นั่นคือ ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวคุณภาพของสภาพแวดล้อมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวด้อยลง มีมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ และการสูญเสียความหลากหลายทางชีววิทยา เป็นเหตุให้พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ในท้องถิ่นลดน้อยลงรวมทั้งมีการทำลายสภาพภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้สมควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน (กองวางแผนโครงการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2536: 10-11)

ปัญหาต่าง ๆ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุทั้งจากพฤติกรรมที่ไม่รักษาความสะอาดของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม การดูแลรักษาไม่ทั่วถึงจากการละเลยหรือกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง เกิดจากธุรกิจท่องเที่ยวบางกลุ่มซึ่งเป็นกลุ่มที่มีประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวโดยตรงเพื่อสร้างรายได้ มีการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวอย่างสิ้นเปลืองทั้งจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดความรับผิดชอบกล่าวได้ว่าเป็นการเบียดบังผลประโยชน์ของคนรุ่นต่อไปในอนาคต (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 185)

จากแนวความคิดดังกล่าว จึงควรแสวงหาการจัดการที่เหมาะสมในการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างถูกวิธี เพื่อแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวเสื่อมโทรม แนวทางการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่น่าจะได้ผลดีประการหนึ่ง คือส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงเมื่อสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม และได้รับผลประโยชน์ คือ รายได้ เมื่อสภาพแวดล้อมแหล่ง

ท่องเที่ยวมีคุณภาพดี และเนื่องจากจะส่งผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นประโยชน์ให้กับภาครัฐอีกด้วย เพราะเนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาความรับผิดชอบด้านการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวต่าง ๆ จะเป็นหน้าที่ของภาครัฐเป็นฝ่ายเดียว แต่แท้จริงแล้ว ปัญหาเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับสังคมในวงกว้างจนทำให้ไม่มีหน่วยงานใด ๆ จะสามารถเข้ามารับผิดชอบต่อหน้าที่นี้ได้เพียงลำพัง ดังนั้น ในประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นจะส่งเสริมให้ประชาชนและเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและพิทักษ์รักษาคุณภาพแวดล้อม

และแหล่งท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หาดทราย ซึ่งเป็นพื้นที่ธรรมชาติเชื่อมต่อระหว่างระบบนิเวศทางบก และระบบนิเวศทางน้ำ เป็นแหล่งธรรมชาติวิทยา และเป็นแหล่งที่สะสมของแร่ธาตุต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีคุณค่าด้านสันตนาการคือความสวยงามธรรมชาติประเภทนี้เป็นสถานที่ที่เดินทางไปถึงได้ง่าย จึงเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมเยือนเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันหาดทรายหลายแห่งของประเทศไทยจึงอยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อการถูกทำลาย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาในบริเวณเกาะล้าน หมู่ 7 ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นเกสต์เฮาส์ ห้องอาบน้ำจัด ร้านค้าเคลื่อนที่ประเภทล้อเลื่อน หาบเร่ แผงลอย และผู้ให้เช่าจักรยานยนต์ สกูเตอร์ ห่วงยาง และเตียงผ้าใบ ซึ่งเป็นธุรกิจท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มขึ้นจากในอดีตเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ เกาะล้านเป็นเกาะที่มีชื่อเสียงและยังมีสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ ดังนั้นควรดำเนินการป้องกันปัญหาสภาพแวดล้อมภายในเกาะล้าน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาว่าตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ หรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน รวมทั้งศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในบริเวณเกาะล้าน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวที่ดี และส่งผลให้สิ่งแวดล้อมในบริเวณเกาะล้านมีคุณภาพที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในบริเวณ เกาะล้าน
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษากับตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาดำเนินงาน และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา
3. ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณ เกาะล้าน เมืองพัทยา

ปัญหาการวิจัย

1. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับใด
2. ตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่นำมาศึกษา ได้แก่ ตัวแปรด้าน อายุ ระยะเวลาดำเนินงาน และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเพียงใด
3. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณ เกาะล้าน มีปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะอย่างไร ในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

ขอบเขตการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา ได้แก่ กิจการที่พัก (บังกาโล, เกสต์เฮ้าส์) ห้องอาบน้ำจืด กิจการร้านค้า เกลื่อนที่ หาบเร่ แผงลอย ร้านล้อเลื่อนและผู้ให้เช่ารถจักรยานยนต์ รถจักรยาน สตู๊ดเตอร์ ห่วงยาง และเตียงผ้าใบ
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ระยะเวลาดำเนินงาน และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในบริเวณ เกาะล้าน เมืองพัทยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา
2. เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา
3. ทำให้ทราบถึง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา
4. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา และพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แห่งอื่นในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งสาระเป็น 3 ส่วน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
2. ลักษณะของพื้นที่ศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

สหประชาชาติ (United Nations อ้างใน ลดาวัลย์ พอใจ, 2536) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการพัฒนาไว้ว่าคือการเข้าร่วมกันอย่างกระตือรือร้น และมีพลังของประชาชนในระดับต่าง ๆ คือ

1. ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม และการจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายนั้น
2. ในการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ โดยสมัครใจ

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 6-7) ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนในชุมชนทั้งส่วนบุคคล และกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัคร รูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (อ้างใน อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบุลย์, 2538: 26) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านจิตใจ โดยมองแยกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ 3 ข้อ คือ

1. การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นการเกี่ยวข้องทั้งทางร่างกายและจิตใจไม่เฉพาะแต่ด้านกำลังกายหรือทักษะ กล่าวคือ ผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องทางจิตใจไม่ใช่แต่เฉพาะด้านการกระทำเท่านั้น
2. การกระทำการเมื่อผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งด้านการกระทำและจิตใจแล้ว ก็เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระทำการเพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม (Group Goal) โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมจึงเป็นมากกว่าการยินยอมที่จะกระทำตามคำสั่ง ซึ่งเป็นการกระทำโดยปราศจากการยินยอมพร้อมใจ และความศรัทธาเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจแบบ “ยุควิถี” คือ มีการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลและกลุ่ม

3. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ เมื่อเกิดการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์และได้กระทำการให้แก่สถานการณ์กลุ่มนั้นแล้ว ผู้มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มและต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานนั้น ๆ ด้วย

แอลวิน เบอ์นาร์ค (Alvin Bernard อ้างใน วิมลรัตน์ ศรีสิงห์, 2538: 26) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในสังคมว่า การมีส่วนร่วมในสังคมหมายถึง การแสดงออกถึงปฏิกริยาทางสังคม (Social Interaction) ต่อการร่วมในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation)

นอกจากนี้ มีนักเขียนหลายท่านได้อ้างถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจาก United Nations Economic and Social Council (อ้างใน Soparth Pongquan, ม.ม.ป.: 56) ที่ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการที่ประชาชนไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยการกระจายผลประโยชน์อย่างเสมอภาค รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การจัดทำนโยบาย แผนงาน และการพัฒนาโครงการด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนในอันที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา ทั้งนี้เกิดจากความพอใจส่วนคนที่จะร่วมมือกับบุคคลอื่นในกลุ่มให้เกิดแนวทางการพัฒนาไปในทางเดียวกัน

1.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation Theory)

สาเหตุจูงใจผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมน่าจะมาจากทฤษฎีต่าง ๆ ตามที่ อकिन ระบุพัฒนา (2527 : 107-111) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วมดังนี้ คือ

1.2.1 ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยของการรวมกลุ่มคน จูงใจคนไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหว ทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำทางไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่าผู้นำ นิเสธ (Negative Leader)

ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญงาน มีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี นั่นเอง

1.2.2 ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication Theory)

โรเจอร์ (Roger, 1973: 45) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่กับกระบวนการติดต่อสื่อสารไว้ว่า การที่บุคคลจะมีการรับของใหม่นั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ช่องทาง การสื่อสารปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัว ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ซึ่งได้แก่ อายุของบุคคล สถานภาพทางสังคมฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึง รายได้ ขนาดที่ดิน การถือครองที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่างซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา

2. ช่องทางการสื่อสาร ความรู้หรือกระบวนการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ส่วนช่องทางการสื่อสารซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้สื่อสาร ไปยังผู้รับสาร แยกได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel) เป็นวิธีทางในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2.2 ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interperson Channel) เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

โรเจอร์ (Roger) ยังได้กล่าวอีกว่า สื่อมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้การแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ และสื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้มากกว่า

จึงอาจสรุปได้ว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการเพิ่มความรู้ความสามารถ ปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ ย่อมส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น สร้างความตระหนักให้แก่บุคคลมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น

1.2.3 ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้เกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการของตนเอง ตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow's Theory) ที่เรียกว่าลำดับขั้นของความต้องการ

(Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปหามากมีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้คือ

1. ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival needs)
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย
3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
4. ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self - Esteem Needs) ได้แก่ ภาวะภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น
5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self - Actualization Needs) เป็นความต้องการในระดับสูงสุด ซึ่งเป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง เพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนั้นเป็นเรื่องที่ต่างกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์แล้วก็จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

1.2.4 ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้สึกรักชาติ นิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตน พอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

1.2.5 ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Moral)

คนเรามีความต้องการทั้งกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดีผลการทำงานก็ต้องสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดี ผลงานก็จะต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาใจเอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตาม ถ้าคนมีขวัญดีจะเกิดมีสำนึกในการรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญของกลุ่ม

1.2.6 ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีการหนึ่งด้วย เพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตาม ผลของความร่วมมือยัง

ไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้การบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลย ก็ไม่เป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

จากทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากในสังคมมีกลุ่ม หรือองค์กรประชาชนที่แตกต่างทั้งในวิถีชีวิต ค่านิยม และทัศนคติ ดังนั้น การนำทฤษฎีที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชนนั้น ๆ ไปใช้เพื่อการที่สมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ จึงเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการนำมาศึกษา ทั้งนี้ในปัจจุบัน โดยคาดว่าทฤษฎีที่ก่อให้เกิดความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนได้มากที่สุดทฤษฎีหนึ่งได้แก่ ทฤษฎี การติดต่อสื่อสาร (Communication Theory) เนื่องจากเป็นช่องทางที่เข้าถึงประชาชนได้สะดวก และรวดเร็ว โดยสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งสื่อมวลชนเหล่านี้มีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ การแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ (Roger, 1973: 45) และทฤษฎีที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยคือทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leader Ship) จากวัตถุประสงค์ของทฤษฎีที่กล่าวว่า ผู้นำจะเป็นปัจจัยของการรวมกลุ่มคน จูงใจคนไปยังเป้าหมายประสงค์ ผลของการใช้ทฤษฎีจึงนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ในที่สุด

1.3 รูปแบบ และลักษณะ และขั้นตอนการมีส่วนร่วม

องค์การอนามัยโลก(WHO, 1979 อ้างใน เพ็ญศรี รัตนะ 2536: 21) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นที่รูปแบบที่แท้จริงนั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญ คือ การตัดสินใจด้วย
2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรร ควบคุมทางการเงิน และการบริการ
3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการทำกิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม
4. การได้รับผลประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ส่วนตัวในสังคม หรือวัตถุประสงค์ได้

ไพร์ตัน เตะชรินทร์ (2523: 272-2) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจการ เพื่อจัดและแก้ไขและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมของโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเอง และหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980: 213 - 218) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

อลิศรา ชูชาติ (2538:5) กล่าวว่า กิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น คือ การผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Active Participation) การพัฒนาที่มีส่วนร่วม ต้องเริ่มด้วยการตกลงกำหนดปัญหา หรือจะต้องมีภาพของการพัฒนา (Vision) ที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรก ต่อมา คือการกำหนดเป้าประสงค์

ของการพัฒนา (Goal) ร่วมกันของทุกภาคทุกระดับ ต่อจากนั้นก็กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละภาพที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับของการพัฒนา สุดท้ายก็ต้องตกลงกำหนดกลวิธี แผนงาน หรือโครงการ การพัฒนาในระดับชุมชนและในระดับภาคอื่น ๆ ตามด้วยการปฏิบัติตามแผนหรือโครงการการติดตามประเมินผล เพื่อให้ทราบผลที่เกิดขึ้นและสุดท้าย การปรับปรุงโครงการที่อาจต้องกระทำต่อไป

อย่างไรก็ตาม ถ้าไม่ได้มีการเตรียมเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของการพัฒนา ให้ความสำคัญของการพัฒนาที่มีต่อสังคมและการเมืองแล้ว ความสำเร็จของการพัฒนา คงจะเป็นไปได้ยาก การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและการมีหุ้นส่วนในการพัฒนาจะทำให้เกิดการพัฒนาที่มีความยั่งยืนและถาวรตลอดไป

จากแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีขั้นตอนหรือลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำการสรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและสาเหตุ การปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา การร่วมสนับสนุนการปฏิบัติ คือการสละเงินและวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนสุดท้าย คือการร่วมบำรุงรักษา เนื่องจากกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมและทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นสมบัติสาธารณะ ที่ต้องได้รับการดูแลรักษาเพื่อให้คงสภาพและไม่เสื่อมโทรมไปในเวลาอันรวดเร็ว การได้รับความร่วมมือจากเอกชนในการร่วมสนับสนุนและบำรุงรักษาจึงน่าจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำให้สิ่งแวดล้อมในบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยาที่ได้รับการฟื้นฟูจนอยู่ในสภาพที่ดีขึ้นยังคงรักษาคุณภาพได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.4 สิ่งแวดล้อมศึกษากับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

เนื่องจากในปัจจุบันเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงทั้งต่อระบบนิเวศน์ในบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา และประชาชนท้องถิ่น ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดความร่วมมือในการอนุรักษ์ มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยไม่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง คือการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยสอดคล้องกับนิยามและความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่กล่าวว่า เป็นขบวนการให้ความรู้อย่างมีระบบและแบบแผน นำความรู้ทางสิ่งแวดล้อมสู่บุคคลทุกระดับ เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความสุรุ่ยสุร่ายในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เปลี่ยนเป็นมนุษย์มีเหตุมีผลและฉลาดใช้ (เกษม จันทรแก้ว, 2536: 71)

1.4.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา

สแวน (Swan, อ้างใน ปัทมาวดี วงษ์ศิลป์, 2533: 22) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้พลเมืองมีความรู้ ด้านสิ่งแวดล้อม ระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องตลอดจนรับรู้ถึงโอกาสที่จะต้องร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีการเร่งเร้าบุคคลทั้งหลายให้ร่วมมือในการแก้ปัญหาด้วย

โครงการสิ่งแวดล้อมศึกษาของออสเตรเลีย (อ้างใน ปัทมาวดี วงษ์ศิลป์, 2533: 22) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ว่า เป็นขบวนการที่จะพัฒนาความรู้ ความตระหนักทักษะ และเจตคติซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาความห่วงใยในเรื่องสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยลำพังหรือเป็นกลุ่ม

วิจิตร คงพลู (ม.ป.ป.: 23) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาพลเมืองให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และเกิดตระหนักในความรับผิดชอบและมองเห็นทางเลือกที่ดีในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมตลอดจนมีความสนใจในการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมตลอดจนมีความสนใจในการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณภาพเหมาะสมแก่การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นกระบวนการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อบุคคลมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาให้เกิดการปฏิบัติในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในส่วนบุคคลและส่วนร่วม

1.4.2 วัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมศึกษา

นอกจากความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีแนวทางก่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชนในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแล้ว วัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมศึกษายังได้กำหนดชัดเจนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเป้าหมายหนึ่ง จากการประชุมที่เมืองทริบิซี (The Tbilisi Conference) เมื่อปี พ.ศ. 250 สรุปวัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมศึกษาครั้งนี้ คือ ความตระหนัก ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วม (UNESCO-UNEP, 1990:6) โดยวัตถุประสงค์แต่ละข้อมีเนื้อหาโดยสรุป ดังนี้ (Unesco PROAP Bangkok and Directorate-General of out-of-School Education, 1991: 8)

1. ความตระหนัก : เพื่อให้กลุ่มบุคคลเพิ่มความตระหนัก มีความรู้ลึก กระตือรือร้น และความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่เกี่ยวข้อง
2. ความรู้ : เพื่อให้กลุ่มบุคคลมีความรู้พื้นฐานต่อลักษณะของสิ่งแวดล้อม ความเกี่ยวข้องของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น รวมทั้งการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

3. ทศนคติ : เพื่อให้กลุ่มบุคคลมีค่านิยมและความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมและนำไปสู่แรงจูงใจในการให้ความร่วมมือป้องกันปัญหาและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

4. ทักษะ : เพื่อให้กลุ่มบุคคลมีทักษะในการแยกแยะ สังเกต และแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม

5. การมีส่วนร่วม : เพื่อให้กลุ่มบุคคลมีประสบการณ์ในการนำทักษะและความรู้มาใช้ให้เกิดพฤติกรรมและการมีวิจารณญาณที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า การก่อให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์ตามแนวทางของสิ่งแวดล้อมศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพมากกระบวนการหนึ่ง เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เป้าหมาย และขั้นตอนในกระบวนการที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ ในสังคม นับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาหรืออนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นการก่อให้เกิดพลังในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

1.5 สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

1.5.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม

“สิ่งแวดล้อม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มิได้ให้นิยามไว้โดยเฉพาะแต่ให้ความหมายแยกกันไว้ได้โดยให้ความหมายคำว่า “สิ่ง” หมายถึงของต่าง ๆ และคำว่า “แวดล้อม” หมายถึง เฝ้าระวังรักษาอยู่โดยรอบ ฉะนั้นคำว่า สิ่งแวดล้อมจึงน่าจะหมายถึง สิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา

เกษม จันทรแก้ว (2536: 20) อธิบายไว้ว่า สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราอาจเกิดขึ้นโดยธรรมชาติเรียกว่า สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละที่ แต่ละแห่ง เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ดิน อากาศ แร่ ฯลฯ และเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Environment) ได้แก่ บ้านเรือน เมือง เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ถนน วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี เป็นต้น สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ก็คือ ทรัพยากรธรรมชาตินั้นเอง เพราะทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources)

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (อ้างใน ปริญญา นุดาลัย, 2535: 363) ให้นิยามของสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตรา 4 ว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ และชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม(2540: 13) สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งแวดล้อม คือทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมจับต้อง

และมองเห็นได้ และนามธรรม (วัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลกล่าวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้าง หรือทำลาย อีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจร และ วัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

จากความหมายของสิ่งแวดล้อมที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต

1.5.2 ความหมายของการอนุรักษ์และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

อัลเลน (Allen, 1959: 15) กล่าวว่า การอนุรักษ์หมายถึง การใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์ต่อประชาชนให้มากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด จะต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์

วิชัย เทียนน้อย (2522: 2) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์ต่อคนส่วนมากให้ดีที่สุด และมีอายุการใช้งานที่ยาวนานที่สุด

เกษม จันทร์แก้ว (2530: 99-100) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึงการเก็บรักษา สงวนซ่อมแซม ปรับปรุง และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้เอื้ออำนวยให้คุณภาพสูง ในการตอบสนองความเป็นมนุษย์ตลอดไป หรืออีกทางความหมายหนึ่งคือ เป็นการปฏิบัติตามความต้องการและประหยัดไว้เพื่อใช้ในอนาคต (Using of immediate needs and saving for future use)

ประสพสุข ตีอินทร์ (2531: 44) กล่าวว่า การอนุรักษ์ คือยุทธวิธีการใช้ทรัพยากรด้วยความฉลาด และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ให้มากที่สุด และพยายามที่จะใช้ทรัพยากรนั้นให้มีอายุยืนยาวที่สุด โดยให้มีการสูญเสียทรัพยากรให้น้อยที่สุด

นิวัติ เรืองพานิช (2537: 45) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างชาญฉลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด ใช้ได้นานและต้องกระจายการใช้ประโยชน์ให้ทั่วถึงกันโดยถูกต้องตามกาลเทศะด้วย

จากความหมายของการอนุรักษ์ที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า การอนุรักษ์ คือยุทธวิธีการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อมนุษย์ และยาวนานที่สุด โดยให้สูญเสียทรัพยากรน้อยที่สุด

1.6 การท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.6.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

คำว่า “การท่องเที่ยว” (Tourism) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมิได้หมายเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์ ดังที่ส่วน

มากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมชมญาติพี่น้องก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวในหลักการแล้ว อาจจะกำหนดได้โดยเงื่อนไข 3 ประการ ดังนี้

1. เดินทางจากที่อาศัยปกติไปยังที่อื่นชั่วคราว
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อประกอบการอาชีพหรือหารายได้

รายได้

1.6.2 ความหมายและประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

วินิจ วีรยางกูร (2532: 56) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง “สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้” ในกรณีของประเทศไทยเรานั้นอุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตสงวนพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน และทะเลสาบ เป็นต้น
2. ประเภทโบราณวัตถุสถานและศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน เป็นต้น
3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว อีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ สวน พืช ผัก ผลไม้ และเหมือง ตัวอย่างเช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก งานช้างจังหวัดสุรินทร์ สวนสามพราน

1.7 การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น นับได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่งซึ่งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ในสภาพที่สวยงามแปลกตา ประทับใจแก่นักท่องเที่ยวตลอดเวลา การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวโดยทั่ว ๆ ไปแล้วหมายถึง การปรับปรุงแก้ไขและดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีอยู่ ให้คงความงามและมีคุณค่า

โดยการนำมาใช้อย่างถูกต้อง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุดเอาไว้ให้คงอยู่ในสภาพนั้น ๆ ให้นานที่สุดที่จะสามารถทำได้

การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละประเภทมีวิธีการที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มีทั้งประเภทธรรมชาติ ประเภทโบราณสถาน และประเภทวัฒนธรรม ประเพณี เนื่องจากบริเวณพื้นที่ที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา จึงใช้วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติซึ่งกระทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้ (วินิจ วิจารณ์, 2532: 72)

1. ป้องกันไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเสียหายโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ป้องกันไฟไหม้ป่า ป้องกันการล่าสัตว์ ป้องกันการปล่อยน้ำเสีย ป้องกันการทิ้งเศษขยะมูลฝอย ป้องกันการพังทลายของดินหรือโขดหิน ป้องกันการขีดเขียนข้อความต่าง ๆ ฯลฯ
  2. ป้องกันโดยวิธีการรักษาความสะอาด โดยการเตรียมภาชนะไว้รองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอและมีเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างใกล้ชิด
  3. ไม่ทำการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ท่องเที่ยวเกินความจำเป็นหรือทำ - ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติ
  4. มีคำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนว่า เมื่อเข้าไปเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้นจะต้องละเว้นการกระทำการใดบ้าง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสภาพธรรมชาติถูกทำลายไป
- ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นนอกจากเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมรอบตัวของเราไม่ให้เสื่อมโทรม มีธรรมชาติที่สวยงาม เป็นสมบัติวัฒนธรรมประจำชาติที่น่าภาคภูมิใจแล้ว ยังก่อผลทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย โดยการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยือน ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างเงินแก่เจ้าของท้องถิ่น เช่น ให้บริการที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยว ได้ขายอาหารเครื่องดื่ม ให้บริการรถรับส่งนำเที่ยว นำสินค้าหัตถกรรมมาขายเป็นของที่ระลึก และวัดหรือโบราณสถานได้รับเงินบริจาคจากนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้ปฏิสังขรณ์กันต่อไป

1.8 องค์ประกอบของธุรกิจท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2532: 84) ได้กล่าวถึงการจัดธุรกิจและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวไว้ 10 ประเภท คือ การคมนาคมขนส่ง ที่พักรวม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศน์ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวร้านขายของที่ระลึกและร้านขายสินค้าพื้นเมือง ความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออกเมือง การจัดบริการอื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว และการเผยแพร่โฆษณา

จะเห็นได้ว่า ธุรกิจท่องเที่ยวมีอยู่หลายประเภท ทั้งนี้ในแต่ละพื้นที่ จะมีประเภทของ ธุรกิจท่องเที่ยวหลัก ๆ อยู่ 4 ประเภท ซึ่งนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย คือ ที่พักแรม ร้านอาหารขายของ และการจัดบริการแก่นักท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเภท ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2532: 84)

1. ที่พักแรมและบังกาลี สำหรับนักท่องเที่ยว เกสต์เฮาส์
2. ร้านอาหาร
3. ร้านขายของที่ระลึกและขายสินค้าพื้นเมือง
4. การจัดบริการอื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว

ในพื้นที่ศึกษามีการจัดกิจกรรมการบันเทิงและกิจกรรมเพื่อพักผ่อนหย่อนใจอื่น ๆ คือการจัดหาอุปกรณ์การกีฬาประเภทต่าง ๆ ไว้ให้นักท่องเที่ยว

จากองค์ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำประเภทของธุรกิจท่องเที่ยวดังกล่าวมากำหนดประเภทธุรกิจที่จะทำการศึกษาในบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา ดังนี้

1. ธุรกิจที่พักแรม ได้แก่ โรงแรม บังกะโล และเกสต์เฮาส์
2. ร้านอาหาร ภัตตาคาร และร้านจำหน่ายของที่ระลึก
3. ร้านเคลื่อนที่ ได้แก่ หาบแร่ แผงลอย และรถเข็นต่อเติม
4. ผู้ให้เช่ารถจักรยานยนต์ รถจักรยาน สกู๊ตเตอร์ ห่วงยาง และอื่น ๆ

ประเภทธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจท่องเที่ยวหลักในบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

1.9 ผลกระทบจากธุรกิจท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

1.9.1 ในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้านมีปัญหาในด้าน

1. ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และปัญหามลภาวะ ลักษณะของปัญหา สภาพแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สกปรก มีขยะและสิ่งปฏิกูลเกลื่อนกลาดอยู่ตามบริเวณแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวสูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำเน่าเสียหาดทรายสีคล้ำลง มีเศษขยะมูลฝอยและสิ่งกีดขวางเหม็น ฟิชฟันซ์และสัตว์ป่าตามธรรมชาติถูกทำลายจนลดจำนวนหรือสูญพันธุ์ไปอย่างรวดเร็ว

ปัญหาขยะ น้ำเสีย เป็นปัญหามลภาวะสำคัญที่เกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม บังกะโล ร้านอาหาร ร้านค้า รวมถึงชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้ว ยังมีปัญหาอากาศเสีย ฝุ่นละออง เสียงจากขบวนการพาหนะ ปัญหาต่าง ๆ นี้ นอกจากจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมคุณภาพและความสวยงามแล้ว ยังทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ ร่างกาย และส่งผลต่อจิตใจในลักษณะที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้เข้ามาเยือน ไม่เกิดความประทับใจ และไม่ยอมมาเยือนซ้ำอีกในอนาคตต่อไป

2. ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ลักษณะของปัญหา ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ รวมถึงการเข้าครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะด้วย มีหลายลักษณะ เช่น การบุกรุกจับจองพื้นที่โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ หรือมีเอกสารสิทธิ์ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รูปการที่พบคือการจับจองพื้นที่ภูเขาหรือป่าสงวนเพื่อสร้างสถานที่ตากอากาศ การบุกรุกพื้นที่เกาะ ชายหาด และพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เป็นต้น และการบุกรุกพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อสร้างเรือนแพที่พักหรือร้านอาหาร เป็นต้น

อีกลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้น คือ การรุกกล้าที่สาธารณะที่ติดกับพื้นที่ของตน เช่น การรุกกล้าสร้างอาคารยื่นลงไปแม่น้ำลำคลอง หรือชายหาดสาธารณะ เป็นต้น ทั้งนี้รวมไปถึงการปลูกสร้างเพิงและแผงลอยในสาธารณะ เช่น เพิงขายอาหาร เครื่องดื่ม หรือแผงลอยขายสินค้าที่ระลึกตามแหล่งท่องเที่ยวโดยทั่วไปทั้งชายหาด น้ำตก วัด และแหล่งโบราณสถานต่าง ๆ

ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน หรือพื้นที่ป่าสงวน หรือพื้นที่อุทยานแห่งชาตินั้น ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะทวีมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมด้านทัศนียภาพและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาและเป็นการยับยั้งการบุกรุก

3. ปัญหาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ลักษณะปัญหา การก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างเกิดขึ้นตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและได้รับความนิยมนสูง เช่น จังหวัดภูเก็ต เมืองพัทยา และจังหวัดเชียงใหม่ การก่อสร้างอาคารดังกล่าวมิได้ที่มีการควบคุมด้านความสูง รูปแบบ ดังนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาทัศนียภาพเป็นอย่างมาก

ปัญหาอีกลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้น คือ การก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะทำลายธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่ รวมทั้งมีการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะขัดต่อสภาพธรรมชาติ ไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เป็นการทำลายภูมิทัศน์อันเป็นความงามและเสน่ห์ของแหล่งท่องเที่ยวดั้งเดิมไป

ปัญหาความแออัดในอาคารสิ่งปลูกสร้าง เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นมากในแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยม ความแออัดดังกล่าวจะเป็นไปในรูปของเพิงขายอาหาร เครื่องดื่ม หาบเร่ แผงขายสินค้าของที่ระลึก และอาคารตึกแถว ซึ่งมีการก่อสร้างและจัดวางอย่างไม่เป็นระเบียบ ก่อให้เกิดทัศนอุจาด และที่สำคัญ คือ แหล่งท่องเที่ยวจะเสื่อมโทรมเร็ว ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาเหล่านี้ เช่น การสร้างบาร์เบียร์ที่เกาะภูเก็ตและเกาะสมุย การสร้างตึกแถวหรือศูนย์การค้าติดกับวัดหรือโบราณสถานในตัวเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น

4. ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ลักษณะปัญหา เช่น มีการถมที่ถมทะเล หรือทะเลสาบ การสร้างถนน ประชิด

ชายฝั่งมากเกินไป การตัดถนนผ่านพื้นที่ป่าชายเลน การขุดตักดินไปขาย การระเบิดหิน การสร้างเขื่อนในบางแห่ง ซึ่งก่อให้เกิดการพังทลายของดิน เกิดตะกอนในแม่น้ำหรือทะเลเกิดการทำลายสภาพภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติ และความสมดุลทางระบบนิเวศน์

ปัญหาต่าง ๆ ที่รวบรวมขึ้นดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว จะพบว่า ได้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีมาแต่เดิม รวมทั้งคุณภาพของทรัพยากรนั้นจะค่อยลง เกิดมลภาวะทางน้ำ อากาศเสีย เกิดการสูญเสียของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ป่าในท้องถิ่น เกิดการทำลายสภาพภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติ ตลอดจนหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

5. ปัญหาด้านสาธารณสุขโรค และอุปโภค ลักษณะของปัญหา คือ แหล่งน้ำกินน้ำใช้ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และปัญหาในเรื่องไฟฟ้าไม่เพียงพอภายในเกาะล้าน คือ แหล่งท่องเที่ยวขาดน้ำจืดไว้ใช้ภายในเกาะล้าน

1.10 ปัญหาสิ่งแวดล้อมและสาเหตุของความเสื่อมโทรมในแหล่งท่องเที่ยว

จากการรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้น หากจะวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาจะพบว่ามีสาเหตุใหญ่ 8 ประการ ดังนี้

1. การวางแผนและการไม่สามารถนำไปปฏิบัติให้ตรงตามแผน (Planning and Implementation) ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในทุกระดับตั้งแต่การสำรวจเบื้องต้น การศึกษาเบื้องต้น การจัดทำแผนหลัก และการศึกษาความเป็นไปได้

นอกจากการดำเนินงานด้านการวางแผนแล้ว ททท. ยังได้จัดทำคู่มือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ขึ้น ในคู่มือดังกล่าวได้เสนอแนะทางการพัฒนาที่ไม่ขัดต่อสภาพแวดล้อม เสนอแนะด้านการจัดวางองค์ประกอบสิ่งก่อสร้างให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังมี การศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาเรื่องขีดความสามารถในเรื่องการรองรับของพื้นที่ที่เป็นการศึกษาอีกแนวทางหนึ่งที่ ททท. ดำเนินการมาตลอด

การดำเนินงานด้านการวางแผน การจัดทำคู่มือ การศึกษาผลกระทบ และการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เป็นการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้ความตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและภายใต้แนวความคิดในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งหมายถึง การวางแผนการพัฒนาที่คำนึงถึงขีดความสามารถของคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmentally Sound Development) โดยตระหนักถึงข้อจำกัด (Limitations) ของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่จะใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ควบคู่กับการควบคุมป้องกันและติดตาม

ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืนนาน รวมทั้งก่อประโยชน์กระจายต่อสังคมส่วนรวม และมีการป้องกันมลภาวะที่อาจจะเกิดขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงการปฏิบัติที่เป็นจริงนั้น การศึกษาด้านแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและการวิจัยด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถนำมาสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง ดังนั้นการเติบโตของการท่องเที่ยวจึงมีลักษณะไร้ทิศทาง ขาดความเหมาะสม จึงก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย

2. การบริหารจัดการ ในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เกิดปัญหา ส่วนหนึ่งเกิดจากสาเหตุที่ไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ขาดกำลังเจ้าหน้าที่ดูแลจัดการอยู่เป็นประจำ เจ้าหน้าที่บางรายที่มีส่วนรับผิดชอบก็ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ไม่มีการกำหนดไว้ อีกทั้งในบางพื้นที่การดำเนินงานในบางอย่างก็กระทำไปด้วยความรู้ความเข้าใจ หรือด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

3. การขาดจิตสำนึกในความสำคัญของสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและความไร้ระเบียบในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ด้วยสาเหตุที่ขาดจิตสำนึกในความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขาดจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อม อาทิ การทิ้งขยะไม่เลือกที่ การปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลอง และทะเล และการระเบิดปลา การทอดสมอเรือลงบนแหล่งปะการัง การเก็บปะการังหรือหินสวยงาม การเก็บกล้วยไม้หรือพันธุ์ไม้ป่า การล่าหรือบริโภคนกสัตว์ป่า เป็นต้น

4. การขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เมื่อมนุษย์มุ่งหวังที่จะกอบโกยผลประโยชน์จากธรรมชาติมากจนเกิดความเหมาะสม ไม่มีการเสียสละเพื่อส่วนรวม เพื่อสังคม และเพื่อมนุษยชาติ เห็นแก่ประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง ดังนั้น ภายใต้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัดและต้องตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดสภาพโดยทั่วไปจึงมักเกิดปัญหาการกอบโกยประโยชน์ในทุกวิถีทาง เช่น การละเลยที่จะบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นของโรงแรมเพราะจะทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายในการลงทุน การนำขยะและสิ่งปฏิกูลไปทิ้งหรือกองรวมไว้โดยไม่จำกัด ทั้ง ๆ ที่ควรจะต้องก่อสร้างเตาเผาขยะ การถมทะเลเพื่อก่อสร้างอาคารที่พักและร้านค้า การลักลอบขุดตักดินจากที่สาธารณะไปขาย การบุกรุก การตั้งร้านค้าหาบเร่และแผงลอยตามแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น การกระทำเหล่านี้ก่อให้เกิดผลเสียหาย และปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย

5. การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน

หลาย ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหา เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ นั้นกระจายอยู่ในหลายส่วน หลายหน่วยงานและหลายพื้นที่ ดังนั้น ในเรื่องการแก้ไขจึงจำเป็นต้องมีการประสานงานกันอย่างจริงจังทั้งในด้านเวลางบประมาณรวมไปถึงด้านบุคลากรด้วย

6. ปัญหาด้านกฎหมาย เมื่อพิจารณาในแง่ด้านกฎหมายแล้วพบว่า กฎหมายบางฉบับมีข้อด้อยในเรื่องความล้ำสมัย แม้จะมีกฎหมายมากมายหลายฉบับ ทั้งกฎหมายเก่าและกฎหมายใหม่ แต่ก็มักเกิดปัญหาด้านการผสมผสาน อีกทั้งเกิดปัญหาเรื่องความซับซ้อน ความขัดแย้งในข้อกฎหมายและผู้ใช้กฎหมายนั้น ๆ ภาวะที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ มีการแย่งกันปฏิบัติ เกี่ยงกันปฏิบัติ และไม่มีการประสานงานกัน

ตัวอย่างของกรณีปัญหาคือ เรื่องการบุกรุกที่แหล่งน้ำสาธารณะ ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับจะต้องมีส่วนราชการหลายกรมกองทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ดังนั้นในแง่ปฏิบัติแล้วจึงต้องประสานงานค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีอีกหลายปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการควบคุมเรื่องรูปแบบ อาคารและสิ่งก่อสร้าง ปัญหาการควบคุมกิจการบริการ

7. ปัญหาความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ภาคเอกชนที่เป็นนักธุรกิจบางรายมักจะไม่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ ทั้งนี้ก็ธุรกิจดังกล่าวจะพยายามหาช่องทางในการที่จะหลีกเลี่ยงข้อกฎหมาย อีกทั้งหยิบยื่นผลประโยชน์บางอย่างให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐในการที่จะดำเนินการผิดกฎหมายและลักลอบบุกรุกสถานภาพแวดล้อม เช่น ในกรณีที่นักธุรกิจรุกป่าที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ จัดสร้างรีสอร์ตและที่พักแรม เป็นต้น

8. การพัฒนาด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีนับได้ว่าเป็นดาบสองคม กล่าวคือ ขณะที่มนุษย์พัฒนาเทคโนโลยีขึ้น โดยให้เกิดเครื่องมือ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ที่ทันสมัย และมนุษย์ก็นำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาเป็นเครื่องมือในการทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและเอาชนะต่อธรรมชาติ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงในระยะเวลาอันรวดเร็ว ตัวอย่างของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำลายธรรมชาติ เช่น มนุษย์ผลิตเครื่องจักรกลก่อสร้างเพื่อนำไปใช้ปรับพื้นที่ภูเขาที่มีความงดงามตามธรรมชาติให้เป็นรีสอร์ต การกระทำดังกล่าวก็เป็นการทำลายสภาพภูมิทัศน์ดั้งเดิม และระบบนิเวศน์ที่เปราะบางให้เสื่อมไป

จากสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เป็นสาเหตุที่เกิดจากความประมาทหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบางกลุ่ม ดังนั้น การให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวจะเป็นการทำให้ภาคเอกชนได้รับรู้ปัญหา และผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองละส่วนรวมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ก่อให้เกิดความร่วมมือด้วยความเต็มใจ ทำให้การพัฒนาคุณภาพที่สิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างถาวรต่อไป

2. ลักษณะของพื้นที่ศึกษา

2.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะล้าน

เกาะล้าน ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นหมู่เกาะในอ่าวพัทยา ประกอบไปด้วย เกาะครก เกาะสาก ตั้งอยู่ในทิศตะวันตกของเมืองพัทยา มีพื้นที่ประมาณ 4.07 ตารางกิโลเมตร หรือพื้นที่ประมาณ 3500 ไร่ ส่วนที่ยาวที่สุด 4.65 กิโลเมตร กว้างประมาณ 2.15 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศ ประมาณ ร้อยละ 90 ของพื้นที่ ห่างจากชายฝั่ง ประมาณ 7.5 กิโลเมตร เดินทางโดยเรือเร็ว ประมาณ 15 นาที และเรือโดยสาร ประมาณ 40 นาที เดิมรู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวเรียกว่า หมู่เกาะปะการัง (Coral Islands) เพราะอุดมไปด้วยปะการังนานาชนิด มีหาดทรายที่เลื่องชื่อได้แก่

1. หาดตาแหวน อยู่ทางตอนเหนือของเกาะ เป็นหาดทรายขาวประมาณ 750 เมตร ความงามทางธรรมชาติมาก เพราะมีหาดทรายที่ขาวสะอาดและน้ำใสเป็นสีคราม ปลายหาดทั้งสองด้านยังมีปะการังในระดับน้ำตื้นที่มีสีสันสวยงาม
2. หาดเทียน เป็นหาดที่สวยงามแห่งนี้มีความสวยงามไม่แพ้หาดตาแหวนแต่เนื่องจาก มีขนาดเล็กกว่าจึงมีผู้นิยมไปท่องเที่ยวพักผ่อนน้อย อย่างไรก็ตามในฤดูที่มีมรสุมรุนแรง เข้าปะทะชายหาดทางด้านภาคเหนือคือหาดตาแหวน นักท่องเที่ยวก็ได้หลบพักผ่อน ณ หาดเทียนนี้แทนเป็นส่วนใหญ่
3. หาดเสม อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของเกาะล้าน เป็นหาดขนาดเล็กความยาวของหาดประมาณ 300 เมตร มีโขดหินและพื้นที่ป่าดงดิบข้างสมบูรณ์มีความสวยงาม เงียบสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อนและเล่นน้ำ และได้มีการจัดทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม และในปีงบประมาณ 2547 จะมีโครงการพัฒนาหาดเสมระยะที่สอง เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่อไป
4. หาดนวล อยู่ทางใต้ของเกาะล้าน เป็นหาดขนาดเล็กยาวประมาณ 250 เมตร เป็นพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเอกชน สภาพแวดล้อมชายหาดเป็นปะการังอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์
5. หาดสังวาล อยู่ทางด้านอยู่ฝั่งตะวันตกของเกาะล้าน เป็นหาดขนาดเล็ก มีความสมบูรณ์และมีความสวยงาม เหมาะสำหรับการพักผ่อนและเล่นน้ำ
6. หาดทองกลาง อยู่ทางด้านเหนือสุดของเกาะล้าน มีความสมบูรณ์และมีความสวยงาม เหมาะสำหรับการพักผ่อนและเล่นน้ำ

2.2 ข้อมูลประชากร

หมู่บ้านชุมชนเกาะล้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,291 คน เป็นชาย 1,163 คน เป็นหญิง 1,128 คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 884 ครัวเรือน ร้านค้ามีทั้งสิ้น 43 หลังคาเรือน

ในอดีตพื้นที่บนเกาะล้านเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของชาวประมง ที่วันหนึ่ง ๆ จะออกรอจนแรมสู่ทะเลเพื่อหาปลาและสัตว์นานาชนิดกลางท้องน้ำ อันกว้างใหญ่ในนามของอ่าวไทย ขณะที่อีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นสมาชิกของครอบครัวจะออกสู่ผืนป่ากลางเกาะหักร้างถางพงพื้นที่สร้างเป็นแปลงเพาะปลูกสับปะรดและมะม่วง เพื่อนำผลผลิตออกจำหน่ายยังตลาดพัทยาและพื้นที่ใกล้เคียง ในลักษณะของไร่เลื่อนลอย จนในที่สุดพื้นที่ป่าอันเขียวชอุ่มของเกาะแห่งนี้จึงลดลงจนเหลือเพียงพื้นแผ่นดินที่ร้างราไม้ป่าลำต้นใหญ่ใบหนาโดยสิ้นเชิง สภาพภูเขาน้อยใหญ่ที่ตั้งเรียงรายลดหลั่นกันภายในเกาะนั้นจึงกลายสภาพไปเป็นเช่นเดียวกับนามที่เรียกว่าเกาะนี้ คือ ล้วนไปทั่วห่อหมกหญ้า

แต่จากสภาพความเป็นเกาะ พร้อมมีชายหาดที่ปราศจากการรบกวนของผู้คนเมื่อก่อนหน้านี้ เกาะล้านจึงยังคงเป็นแหล่งที่ยึดเหนี่ยวต่อการครองใจนักท่องเที่ยวที่นิยมหาแหล่งพักผ่อนแบบนอนเอาแรงกลางแสงแดดจ้าที่คลาดคล้ำไปด้วยเสียงจากเกลียวคลื่นที่ม้วนตัวปลิวว่อนกระทบสู่ฝั่งทั้งแนว สันของ โขดหินและพื้นผิวทรายละเอียดแบบเข้าไปเย็นกลับเรื่อยมา

ในปัจจุบันอาชีพส่วนใหญ่ของประชากรชุมชนเกาะล้าน คือ การท่องเที่ยว และประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้เป็นอย่างมาก เพราะเนื่องจากใน 1 วันจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าไปเที่ยวที่เกาะล้านทุกวันละ 5000 คน มีเงินรายได้จากการท่องเที่ยวหมุนเวียนวันละประมาณ 2 ล้านบาท ต่อวัน จึงทำให้ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น

2.3 สภาพปัญหา

สภาพปัญหาของชุมชนเกาะล้าน มีดังนี้

1. การบุกรุกยึดครองที่สาธารณะ ในจำนวนพื้นที่ เกาะล้าน 3500 ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 130 ราย เนื้อที่ 637 ไร่ หรือ 2 งาน 90 ตารางวา คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ใด ๆ พื้นที่ส่วนนี้ จากการตรวจสอบพบว่า ได้ถูกบุกรุกยึดครองเป็นจำนวนมาก เมืองพัทยาได้ดำเนินการตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และดำเนินการทางคดีอาญา แก่ผู้บุกรุก

2. ทางด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากสถานบริการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ที่พัก และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ที่ถูกต้องตามกฎหมายจึงขาดระเบียบในการก่อสร้าง ซึ่งในขณะนี้ได้มีการจัดขึ้นทะเบียนบางส่วน เพื่อให้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

3. ทางด้านขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย เนื่องจากเกาะล้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้ขยะมูลฝอยมากขึ้นด้วยซึ่งมีปริมาณ 5 ตันต่อวัน ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการขนกลับนำไปกำจัดที่ฝัง น้ำเสีย ซึ่งเกิดจากสถานประกอบการ ร้านค้าต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่มีการกำจัดน้ำเสียที่ดี จึงให้ร้านค้าทำการติดตั้งถังดักไขมัน และถังบำบัดน้ำเสีย

4. น้ำกิน น้ำใช้ ขาดแหล่งน้ำโดยสิ้นเชิง โดยปัจจุบันใช้สถานะในการกักเก็บน้ำฝน ส่วนที่เหลือใช้วิธีโดยซื้อน้ำจากชายฝั่งเพื่อนำมาอุปโภคบริโภค

5. ปัญหาไฟฟ้า ยังขาดการติดตั้งให้เพียงพอกับพื้นที่และพื้นที่บางส่วนของเกาะล้าน ยังไม่มีไฟฟ้าใช้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. อายุ

อัลวิน เบิร์ตแรนด์ (Alvin Birtraand, 1958: 155 อ้างใน วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ 2533: 26) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสังคม วัฒนธรรมกับการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมจะเพิ่มขึ้น เมื่ออายุ ผ่านวัยกลางคน แต่หลังจากอายุ 60 ปี ระดับการมีส่วนร่วมจะลดลง
ปริพันธ์ ไชยวงศ์แก้ว (2527: 105) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน พบว่าพัฒนากรที่มีอายุสูงจะมีพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ดีกว่าพัฒนากรที่มีอายุน้อย

ศรีปริยญา รูปกระจ่าง (2529: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร

สุนทรี จินธรรม (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในหมู่บ้านโครงการปฐมอศไก ตำบลพระประโทน อำเภอพระประโทน จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุน้อยมากมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สูงกว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุต่ำกว่า

สถาพร อธิพิงษ์ (2536: 63) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอท่าใหม่ และกิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี พบว่าอายุที่มากกว่าได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่า และตระหนักถึงผลของการทำลายสิ่งแวดล้อมมากกว่าคนอายุน้อย

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนี้ พบว่า อายุ มีทั้งความสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ดังนั้นตัวแปรนี้จึงมีความน่าสนใจที่จะนำมาศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว

2. ระยะเวลาดำเนินการ

ศรีปริญญา ฐปกระจำง (2529: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการมีส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบ ว่าระยะเวลาการปฏิบัติงานในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร

วิมลรัตน์ ศรีสิงห์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องที่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสามารถสรุปในขั้นต้นได้ว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนเป็นเวลานานกว่า จะเป็นกลุ่มที่มีส่วนที่มีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมชุมชนได้ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนั้น ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาการดำเนินการในบริเวณพื้นที่ศึกษา จึงน่าจะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวได้อีกตัวแปรหนึ่ง

3. ระดับความรู้

ขวัญชัย วงศ์นิตกร (2532: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้อยู่อาศัยในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพประทาน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

กู๊ด (Good, 1973:325) ได้กล่าวไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษาว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวม สะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่าง ๆ

วัตสัน (John B Watson) ได้อธิบายเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติว่า การเรียนรู้จะทำให้อินทรีย์พัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงตัวเองและสิ่งแวดล้อมซึ่งหมายความว่า ความรู้ ความเข้าใจ อันเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้จะมีส่วนให้เกิดการพัฒนาในขั้นการปฏิบัติต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปร พอจะสรุปได้ว่า ความรู้หมายถึง ข้อเท็จจริง ความจริง ที่มนุษย์ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งความรู้ที่ได้จากการสังเกตและประสบการณ์อย่างชัดเจน และต้องอาศัยเวลาที่มีการรวบรวมสะสมไว้ โดยแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและรับรู้ได้ ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงนำความรู้ในการอนุรักษ์

สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวมาเป็นตัวแปรหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้องหรือไม่ ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา

ความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นความสามารถทางสมองในอันที่ทรงไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับรู้ไว้ในสมอง การวัดว่าบุคคลมีความสามารถในการจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ให้ดูที่ว่าบุคคลนั้นสามารถเลือกได้ซึ่งสิ่งที่จะจำไว้ได้เพียงใดبلوم และคณะ (Bloom, et al., อ้างใน ไสว เลี่ยมแก้ว, 2528:188-119)

การวัดความรู้ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมใช้กันมากคือ แบบทดสอบ (Test) รูปแบบของข้อสอบหรือแบบทดสอบ มี 3 ลักษณะ (ไพศาล หวังพานิช, 2526: 35-36) คือ ข้อสอบปากเปล่า ข้อสอบข้อเขียน และข้อสอบภาคปฏิบัติ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบทดสอบวัดความรู้ชนิดแบบถูกผิดทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะมีเวลาในการตอบคำถามค่อนข้างจำกัด เนื่องจากต้องให้บริการนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

- อายุ
- ระยะเวลาดำเนินกิจการ
- ความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม
2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
3. การมีส่วนร่วมสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
4. การมีส่วนร่วมบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยและกรอบแนวคิดทฤษฎีแล้ว สามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ อายุ ระยะเวลาดำเนินกิจการ และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน หมายถึง การที่บุคคล หรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจในการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากร ก่อให้เกิดผู้รับประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ โดยอาจจะเข้าร่วมในขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนา หรือทุกขั้นตอน เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตในทุก ๆ ด้านของประชาชน
2. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา หมายถึง การปฏิบัติกรอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้านในลักษณะต่าง ๆ ทั้งโครงการที่จัดขึ้น โดยรัฐบาล คือ เทศบาล (แขวงเกาะล้าน) และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมจากการดำเนินกิจการประจำวัน อันได้แก่ การกำจัดขยะ น้ำเสีย การจัดระเบียบพื้นที่ร้านค้า และการดูแลพื้นที่และสิ่งสาธารณณะประโยชน์ โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
  - 2.1 การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา หมายถึง การที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้ดำเนินกิจการสำรวจสภาพปัญหา สำรวจความต้องการ และเสนอขอคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ
  - 2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม หมายถึง การที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้ปฏิบัติกิจกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทั้งในกิจกรรมและการดำเนินกิจการประจำวันในบริเวณพื้นที่ศึกษา
  - 2.3 การมีส่วนร่วมสนับสนุนการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม หมายถึง การที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีการสละเงิน และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

2.4 การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม หมายถึงการที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้เสนอความคิดเห็นแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือได้รับการซ่อมแซม บำรุงรักษาสภาพแวดล้อม

3. ธุรกิจท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินกิจการเพื่อบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ นักท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว โดยจะทำการศึกษาในธุรกิจท่องเที่ยว 4 ประเภท ที่มีอยู่ในบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา ดังนี้

- 3.1 ที่พักแรม ได้แก่ โรงแรม บังกะโล และเกสต์เฮาส์
- 3.2 ห้องอาบน้ำจืด
- 3.3 ร้านเคลื่อนที่ได้แก่ ร้านล้อเลื่อน หายเร่ แผงลอย เดิน เร่ขาย
- 3.4 ผู้ให้เช่ารถจักรยาน รถจักรยานยนต์ สกู๊ตเตอร์ ห่วงยาง เตียงผ้าใบ

4. สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน ได้แก่ หาดทราย น้ำทะเล ต้นไม้ ภูเขา พื้นที่และสิ่งสาธารณประโยชน์

5. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากถิ่นที่อยู่เป็นการชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งที่มีใ้ การประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่มีวัตถุประสงค์ด้านอื่น ๆ เช่น การพักผ่อน เยี่ยมเยือนเพื่อนฝูง หรือญาติ หรือเพื่อผจญภัย เป็นต้น

6. การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว โดยการนำมาใช้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด ตลอดจนการรักษาเอาไว้ให้คงอยู่ในสภาพนั้น ๆ ให้นานที่สุด ในงานวิจัยครั้งนี้จะหมายถึงการระมัดระวังและบำรุงรักษาสิ่งต่าง ๆ ในบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา

7. ภูมิสำเนาเดิม หมายถึง สถานที่เกิดของผู้ประกอบการ

8. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุดของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

9. ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ หมายถึง กำหนดเวลาที่ผู้ประกอบการดำเนินการธุรกิจนั้น ๆ ในพื้นที่

10. ความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเกาะล้านเมืองพัทยา หมายถึง ข้อความจริงที่ผู้ประกอบการทราบถึงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยาไม่ให้เสื่อมโทรมรวมถึงทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งต่อสิ่งแวดล้อมและตนเอง เมื่อเกาะล้านเกิดความเสื่อมโทรมและป้องกันแก้ไขสภาพแวดล้อมในพื้นที่ศึกษา

11. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของกิจการ หรือเป็นผู้จัดการที่ได้รับมอบหมายความรับผิดชอบในการดูแลกิจการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

วิธีการศึกษา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
2. รวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Secondary data) โดยผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน จำนวน 110 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในบริเวณเกาะล้าน เป็นจำนวน 110 คน จากการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (แบบเฟอิลยพบ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน มีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ และระยะเวลาดำเนินกิจการ และแบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของเกาะล้าน จำนวน 15 ข้อ เครื่องมือที่ใช้วัดระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ผู้ศึกษาได้ใช้มาตรวัดเป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ โดยใช้แบบสอบถามแบบ ใช่-ไม่ใช่ โดยให้ค่าคะแนนเป็น 2 ค่า ดังนี้

ตอบ	ใช่ให้	ค่าคะแนน	เท่ากับ	1
ตอบ	ไม่ใช่ให้	ค่าคะแนน	เท่ากับ	2

การแปรผลเพื่อวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นเกณฑ์แบ่งระดับออกเป็น 3 ระดับมีดังนี้

1-5	เท่ากับ	ระดับการศึกษาน้อย
6-10	เท่ากับ	ระดับการศึกษปานกลาง
11-15	เท่ากับ	ระดับการศึกษามาก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา จำนวน 21 ข้อ แบ่งเป็นด้าน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม
2. ด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
3. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
4. ด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม

ลักษณะคำถาม ข้อ 1-21 เป็นการประเมินค่าคำตอบจำแนกเป็น 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

1	เท่ากับ	น้อยที่สุด
2	เท่ากับ	น้อย
3	เท่ากับ	ปานกลาง
4	เท่ากับ	มาก
5	เท่ากับ	มากที่สุด

ซึ่งในตอนที่ 2 นี้ได้มีแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา เป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด (Open End)

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วันที่ 23 เมษายน – 29 พฤษภาคม 2547 รวมระยะเวลา 7 วัน

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ภาคสนามทำการตรวจสอบแนะนำรายละเอียดเพิ่มเติมและแก้ไขแบบสอบถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามนั้นมา

ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงทำการแจกแบบสอบถามและทำคู่มือลงทะเบียนข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มาคิดเป็นร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน
3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณเกาะล้าน มารวบรวมและสรุปผลและเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายวิเคราะห์ตัวแปรที่เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มกับตัวแปรระดับความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา
3. ค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation) เพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระได้แก่ อายุ ระยะเวลาดำเนินกิจการ และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมกับตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลโดยอาศัยเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็นของเบสท์ (Best, 1981:174) ในการพิจารณาระดับช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับช่วงคะแนน		ระดับการมีส่วนร่วมของ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว	
ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อจำกัดการศึกษา

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อจำกัดด้านการให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการธุรกิจ เพราะผู้ประกอบการธุรกิจไม่มีเวลาในการให้ข้อมูลเป็นผลให้การเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจมีเวลาจำกัดในการตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาดังนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน โดยศึกษาในประเด็นความสำคัญของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ลักษณะของผลกระทบของปัญหาสำคัญที่มีต่อสภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษา มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากรและความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

การเก็บข้อมูลตัวอย่าง คือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณ เกาะล้าน เมืองพัทยา จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย จำนวน 110 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	52	47.3
หญิง	58	52.7
รวม	110	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศหญิง มากกว่า เพศชาย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	1	.9
21-30	0	0
31-40	18	16.4
41 ปีขึ้นไป	91	82.7
รวม	110	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นอันดับหนึ่งคือ ผู้ประกอบการที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป รองลงมาคืออายุ 31-40 ปี รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 20 ปี รองลงมาคือ อายุ 21-30 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
เกาะล้านจังหวัดชลบุรี	77	70.0
จังหวัดอื่นๆ	33	30.0
รวม	110	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่นๆ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	52	47.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	23.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย	23	20.9
ปริญญาตรี	9	8.2
รวม	110	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นอันดับหนึ่งคือระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามระยะเวลาการดำเนินงาน

ระยะเวลาการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	51	46.4
6-10 ปี	32	29.1
11-20 ปี	21	19.1
มากกว่า 21 ปี	6	5.5
รวม	110	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นอันดับหนึ่งคือดำเนินการระยะเวลา น้อยกว่า 5 ปี รองลงมาคือดำเนินการระยะเวลา 6-10 ปี รองลงมาคือดำเนินการระยะเวลา 11-20 ปี รองลงมาคือดำเนินการระยะเวลา มากกว่า 21 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน

ระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก 11-15	5	4.5
ระดับปานกลาง 6-10	46	41.8
ระดับน้อย 1-5	59	53.6
รวม	110	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นอันดับหนึ่งคือมีระดับความรู้อยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือผู้ประกอบการธุรกิจที่มีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือมีระดับความรู้มาก ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาจำแนกเป็นรายข้อ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวรายข้อ

ข้อที่คำถาม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การมีส่วนร่วมศึกษา ปัญหาสภาพแวดล้อม												
1. ท่านเคยปรึกษา พุคคุษ กับเพื่อนหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐถึงปัญหา สภาพแวดล้อมของเกาะ ล้าน	10	9.1	23	20.9	32	29.1	23	20.9	18	16.4	2.85	1.217
2. ท่านเคยรับทราบและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับนักท่องเที่ยวในเรื่อง ปัญหาสภาพแวดล้อมของ เกาะล้าน	9	8.2	32	29.1	54	49.1	8	7.3	7	6.4	3.25	.943
3. ท่านได้รับทราบ ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหา ขยะและน้ำทะเลเน่าเสีย	14	12.7	22	20.0	31	28.2	20	18.2	23	20.9	2.85	1.312
4. ท่านเคยเสนอข้อคิดเห็น การอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมเกาะล้าน เช่นการเพิ่มจำนวนถังขยะ การจัดระเบียบร้านค้าและ การจัดระบบเรือเร็วต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ	13	11.8	19	17.3	35	31.8	23	20.9	20	18.2	2.84	1.253
5. ท่านเข้าร่วมประชุมใน เรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมบนเกาะ ล้าน	19	17.3	33	30.0	36	32.7	16	14.5	6	5.5	3.39	1.101

ข้อที่คำถาม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ อนุรักษ์สภาพแวดล้อม												
6.ท่านได้ปฏิบัติตาม คำแนะนำของเมืองพัทยา ในการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมบริเวณ เกาะล้าน	42	38.2	25	22.7	34	30.9	3	2.7	5	4.5	3.88	1.103
7.ขยะมูลฝอยที่เกิดจาก การประกอบการได้นำไป ทิ้งถึงขยะที่จัดไว้	28	25.5	21	19.1	38	34.5	15	13.6	8	7.3	3.42	1.214
8.ท่านได้ทำการแยก ประเภทขยะเป็นของแข็ง จำพวกโลหะพลาสติก และขยะเปียกเช่นเศษ อาหารก่อนนำไปทิ้ง	10	9.1	11	10.0	28	25.5	20	18.2	41	37.3	2.35	1.317
9.ท่านทิ้งน้ำเสียลงในทาง ระบายน้ำสาธารณะหรือ พื้นที่ทะเลตามเกาะล้าน	31	28.2	21	19.1	38	34.5	13	11.8	7	6.4	3.51	1.202
10.ท่านได้ปรับปรุงสถาน ประกอบการให้ดูสวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย	21	19.1	17	15.5	28	25.5	32	29.1	12	10.9	3.03	1.288
11.ท่านได้ช่วยปลูกต้นไม้ และปรับปรุง สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป	15	13.6	17	15.5	62	56.4	11	10.0	5	4.5	3.24	.967
12.ท่านร่วมมือกับกลุ่ม ต่างๆในท้องถิ่นเพื่อน พัฒนาบริเวณเกาะล้านให้ สวยงามเป็นระเบียบ รวมทั้งรักษา สภาพแวดล้อมให้ด้วย	8	7.3	26	23.6	54	49.1	18	16.4	4	3.6	3.15	.907

ข้อที่คำถาม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
13.ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการรักษาสภาพแวดล้อมเกาะล้านของเมืองพัทยาเช่นโครงการควบคุมและจัดระเบียบกิจการค้าบริเวณเกาะล้าน	9	8.2	29	26.4	39	35.5	18	16.4	15	13.6	2.99	1.145
<u>การมีส่วนร่วมสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม</u>												
14.ท่านชักชวนผู้ประกอบการอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	27	24.5	13	11.8	55	50.0	8	7.3	7	6.4	3.41	1.128
15.ท่านจัดการดูแลแนะนำให้พนักงานหรือเพื่อนร่วมงานได้ปฏิบัติกรอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเช่น การทิ้งขยะและน้ำเสียให้ถูกวิธีหรือการใช้สิ่งของสาธารณะประโยชน์อย่างระมัดระวัง	4	3.6	16	14.5	45	40.9	23	20.9	22	20.0	2.61	1.076
16.ท่านเคยร่วมบริจาคทรัพย์สิน หรือวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	38	34.5	30	27.3	27	24.5	12	10.9	3	2.7	3.80	1.115
17.ท่านทิ้งขยะลงในภาชนะรองรับภายในร้าน	9	8.2	28	25.5	41	37.3	15	13.6	17	15.5	2.97	1.161

ข้อที่คำถาม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การมีส่วนร่วมบำรุงรักษา สภาพแวดล้อม												
18. ท่านขอคำแนะนำจากราชการเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียและขยะมูลฝอย	28	25.5	20	18.2	41	37.3	12	10.9	9	8.2	3.42	1.214
19. ท่านพยายามชักชวนและชักชวนนักท่องเที่ยวให้รักษาความสะอาด	6	5.5	27	24.5	29	26.4	31	28.2	17	15.5	2.76	1.149
20. ท่านเคยซ่อมแซมสิ่งของสาธารณะประโยชน์เช่นถังขยะคันไม้	13	11.8	22	20.0	37	33.6	25	22.7	13	11.8	2.97	1.177
21. ท่านเคยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงผู้ทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในบริเวณเกาะล้าน	6	5.5	26	23.6	52	47.3	17	15.5	9	8.2	3.03	.972

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มีดังนี้

ด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมอันดับหนึ่งคือท่านได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาขยะและน้ำเน่าเสีย รองลงมาคือท่านเคยเสนอข้อคิดเห็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเกาะล้าน เช่น การเพิ่มจำนวนถังขยะ การจัดระเบียบร้านค้า และการจัดระบบเรือเร็วต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รองลงมาคือท่านเคยปรึกษา พูดคุยกับเพื่อน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถึงปัญหาสภาพแวดล้อมของเกาะล้าน รองลงมาคือท่านเข้าร่วมประชุมในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบนเกาะล้าน รองลงมาคือท่านเคยรับทราบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักท่องเที่ยวในเรื่องปัญหาสภาพแวดล้อมของเกาะล้าน ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติกรอนุรักษ์สภาพแวดล้อมอันดับหนึ่งคือท่านได้ทำการแยกประเภทขยะเป็นของแข็งจำพวกโลหะพลาสติก และขยะเปียก เช่นเศษอาหาร ก่อนนำไปทิ้ง รองลงมาคือท่านได้ปรับปรุงสถานประกอบการให้ดูสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมาคือขยะมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบการได้นำไปทิ้งถึงขยะที่จัดไว้ รองลงมาคือท่านทิ้งน้ำเสียลงในทางระบายน้ำสาธารณะหรือ พื้นที่เลตามเกาะล้าน รองลงมาคือท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการรักษาสภาพแวดล้อมเกาะล้านของเมืองพัทยา เช่น โครงการควบคุมและจัดระเบียบกิจการค้า บริเวณเกาะล้าน รองลงมาคือท่านได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเมืองพัทยาในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน รองลงมาคือท่านได้ช่วยปลูกต้นไม้ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป รองลงมาคือท่านร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อนพัฒนาบริเวณเกาะล้านให้สวยงามเป็นระเบียบ รวมทั้งรักษาสภาพแวดล้อมให้ด้วย ตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมอันดับหนึ่งคือท่านชักชวนผู้ประกอบการอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือท่านทิ้งขยะลงในภาชนะรองรับภายในร้าน รองลงมาคือท่านเคยร่วมบริจาคทรัพย์ หรือวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือท่านจัดการดูแล แนะนำให้พนักงาน หรือเพื่อนร่วมงานได้ปฏิบัติตามอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น การทิ้งขยะและน้ำเสียให้ถูกวิธี หรือการใช้สิ่งของสาธารณะประโยชน์อย่างระมัดระวัง ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมอันดับหนึ่งคือท่านขอคำแนะนำจากราชการเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียและขยะมูลฝอย รองลงมาคือท่านเคยซ่อมแซมสิ่งของสาธารณะประโยชน์ เช่น ถังขยะ ต้นไม้ รองลงมาคือท่านพยายามชักชวน และตักเตือนนักท่องเที่ยวให้รักษาความสะอาด รองลงมาคือท่านเคยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงผู้ทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในบริเวณเกาะล้าน ตามลำดับ

ในการศึกษารั้วนี้ได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลโดยอาศัยเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็นของเบสท์ (Best,1981:174) ในการพิจารณาระดับช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับช่วงคะแนน		ระดับการมีส่วนร่วมของ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว	
ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ

จำแนกรายด้าน	N	$\bar{X}$	S.D.	การแปรผล
1. ด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม	110	3.01	.722	ปานกลาง
2. ด้านการปฏิบัติการณ์อนุรักษ์สภาพแวดล้อม	110	3.19	.629	ปานกลาง
3. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	110	3.20	.725	ปานกลาง
4. ด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม	110	3.05	.666	ปานกลาง
รวม	110	3.11	.685	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ อันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการณ์อนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามเพศ

จำแนกตามรายด้าน	เพศหญิง			เพศชาย			รวม	
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านการศึกษาปัญหา สภาพแวดล้อม	58	3.16	.728	52	2.85	.696	3.00	.712
2.ด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	58	3.11	.630	52	3.28	.620	3.19	.625
3.ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	58	3.14	.714	52	3.26	.738	3.2	.726
4.ด้านการบำรุงรักษา สภาพแวดล้อม	58	3.03	.643	52	3.07	.697	3.05	.670
รวม	58	3.11	.678	52	3.12	.687	3.11	.683

จากตารางที่ 9 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามเพศเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านในด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามอายุ

จำแนกตามราย ด้าน	ต่ำกว่า 20 ปี			21-30 ปี			31-40 ปี			41 ปีขึ้นไป			รวม	
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการศึกษา ปัญหา สภาพแวดล้อม	1	2.80	.0	0	.0	.0	18	3.10	.849	91	3.00	.702	2.23	.387
2. ด้านการ ปฏิบัติการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	1	3.13	.0	0	.0	.0	18	3.42	.409	91	3.15	.659	2.43	.267
3. ด้านการ สนับสนุนการ ปฏิบัติเพื่อการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	1	3.50	.0	0	.0	.0	18	3.58	.767	91	3.12	.699	2.55	.366
4. ด้านการ บำรุงรักษา สภาพแวดล้อม	1	2.75	.0	0	.0	.0	18	3.44	.458	91	2.97	.678	2.29	.284
รวม	1	3.05	.0	0	0	.0	18	3.39	.620	91	3.06	.684	2.38	.326

จากตารางที่ 10 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามอายุเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาในด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 20 ปีเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างอายุ 21-30 ปี ด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์

สภาพแวดล้อม และด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม บริเวณเกาะล้าน

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างอายุ 31-40 ปีเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างอายุ 41 ปีขึ้นไปเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามภูมิถิ่น

จำแนกตามรายด้าน	เกาะล้านจังหวัดชลบุรี			จังหวัดอื่น ๆ			รวม	
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม	77	3.08	.727	33	2.85	.693	2.97	.710
2. ด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	77	3.17	.591	33	3.23	.718	3.2	.654
3. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	77	3.18	.659	33	3.24	.869	3.21	.764
4. ด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม	77	2.95	.631	33	3.27	.704	3.11	.667
รวม	77	3.09	.652	33	3.15	.746	3.12	.698

ตารางที่ 11 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามภูมิถิ่นเป็นอันดับหนึ่งคือด้านสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ รองลงมาคือด้าน

การปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างภูมิลำนาคะถ่าน เมืองพัทธาเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดอื่น ๆ เป็นอันดับหนึ่งคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

จำแนกตามราย ด้าน	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา ตอนต้น			มัธยมศึกษาตอน ปลาย			ปริญญาตรี			รวม	
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านการศึกษา ปัญหา สภาพแวดล้อม	52	3.23	.641	26	2.75	.773	23	2.95	.742	9	2.73	.686	2.92	.710
2.ด้านการ ปฏิบัติการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	52	3.24	.592	26	3.19	.661	23	3.10	.576	9	3.18	.915	3.18	.686
3.ด้านการ สนับสนุนการ ปฏิบัติเพื่อการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	52	3.13	.559	26	3.43	.826	23	3.14	.885	9	3.08	.800	3.19	.767
4.ด้านการ บำรุงรักษา สภาพแวดล้อม	52	2.85	.633	26	3.26	.783	23	3.12	.522	9	3.36	.561	3.15	.624
รวม	52	3.11	.606	26	3.16	.760	23	3.08	.681	9	3.09	.740	3.11	.696

จากตารางที่ 12 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษาประถมศึกษาเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม

รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษาปริญญาเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาสภาพแวดล้อม เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาดำเนินกิจการ

จำแนกตามราย ด้าน	น้อยกว่า 5			6-10			11-20			21 ปีขึ้นไป			รวม	
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านการศึกษา ปัญหา สภาพแวดล้อม	51	2.93	.753	32	2.72	.588	21	3.47	.618	6	3.67	.207	3.19	.541
2.ด้านการ ปฏิบัติการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	51	3.13	.680	32	3.13	.600	21	3.18	.412	6	4.08	.258	3.38	.487
3.ด้านการ สนับสนุนการ ปฏิบัติเพื่อการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	51	3.23	.769	32	3.08	.755	21	3.15	.484	6	3.71	.797	3.29	.701
4.ด้านการ บำรุงรักษา สภาพแวดล้อม	51	3.17	.576	32	2.86	.740	21	3.14	.367	6	2.67	1.35 7	2.96	.454
รวม	51	3.12	.694	32	2.95	.670	21	3.24	.470	6	3.53	.654	3.21	.545

ตารางที่ 13 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาดำเนินกิจการเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างระยะเวลาดำเนินกิจการน้อยกว่า 5 ปีเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการ

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาดำเนินกิจการ

จำแนกตามราย ด้าน	น้อยกว่า 5			6-10			11-20			21 ปีขึ้นไป			รวม	
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านการศึกษา ปัญหา สภาพแวดล้อม	51	2.93	.753	32	2.72	.588	21	3.47	.618	6	3.67	.207	3.19	.541
2.ด้านการ ปฏิบัติการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	51	3.13	.680	32	3.13	.600	21	3.18	.412	6	4.08	.258	3.38	.487
3.ด้านการ สนับสนุนการ ปฏิบัติเพื่อการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	51	3.23	.769	32	3.08	.755	21	3.15	.484	6	3.71	.797	3.29	.701
4.ด้านการ บำรุงรักษา สภาพแวดล้อม	51	3.17	.576	32	2.86	.740	21	3.14	.367	6	2.67	1.35 7	2.96	.454
รวม	51	3.12	.694	32	2.95	.670	21	3.24	.470	6	3.53	.654	3.21	.545

ตารางที่ 13 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาดำเนินกิจการเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างระยะเวลาดำเนินกิจการน้อยกว่า 5 ปีเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการ

บำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้าน การศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างระยะเวลาดำเนินงาน 6-10 ปีเป็นอันดับ หนึ่งคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้าน การศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างระยะเวลาดำเนินงาน 11-20 ปีเป็นอันดับ หนึ่งคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมา คือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างระยะเวลาดำเนินงาน 21 ปีขึ้นไปเป็นอันดับ หนึ่งคือด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการ บำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวใน ด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

จำแนกตามรายด้าน	ระดับมาก			ปานกลาง			ระดับน้อย			รวม	
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านการศึกษาปัญหา สภาพแวดล้อม	5	3.00	.400	46	2.94	.815	59	3.07	.666	3.00	.627
2.ด้านการปฏิบัติการ อนุรักษ์สภาพแวดล้อม	5	3.48	.548	46	3.02	.592	59	3.30	.639	3.27	.593
3.ด้านการสนับสนุนการ ปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	5	3.60	.548	46	2.97	.680	59	3.34	.728	3.30	.652
4.ด้านการบำรุงรักษา สภาพแวดล้อม	5	3.45	.411	46	2.93	.579	59	3.10	.731	3.16	.573
รวม	5	3.38	.476	46	2.97	.666	59	3.20	.691	3.18	.611

จากตารางที่ 14 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเป็นอันดับที่หนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติกรอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในระดับมากเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติกรอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในระดับปานกลางเป็นอันดับที่หนึ่งคือด้านการปฏิบัติกรอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในระดับน้อยเป็นอันดับหนึ่งคือด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติกรอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการมีส่วนร่วม

ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น	อายุ	ระดับความรู้	ระยะเวลาดำเนิน กิจการ
1.ด้านการศึกษาปัญหา สภาพแวดล้อม		.180	.039	.338*
2.ด้านการปฏิบัติการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม		.007	.093	.241*
3.ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม		.139	.006	.088
4.ด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม		.290*	.027	.063

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ≤ 0.05

จากตารางที่ 15 พบว่าผลการทดสอบค่าความสัมพันธ์คือ ตัวแปรด้านอายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ตัวแปรด้านระดับความรู้ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านใดเลย และตัวแปรด้านระยะเวลาการดำเนินกิจการมีความสัมพันธ์กับด้านการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม กับด้านปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

“การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในบริเวณเกาะล้านและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษากับตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาดำเนินกิจการ และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา และศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา ศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในบริเวณ เกาะล้าน

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา จำนวน 110 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามด้านลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ และแบบสอบถามวัดความรู้ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ และแบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม จำนวน 21 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นมาเองจากการศึกษา ค้นคว้า ตรวจสอบเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า จากนั้นจึงได้นำผลการศึกษามาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ จึงสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$)
2. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจมีความสัมพันธ์กับอายุ ในด้านการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมมีนัยสำคัญที่ 0.05

3. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ของผู้ประกอบการธุรกิจมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาดำเนินกิจการ ในด้านด้านการศึกษาสภาพสิ่งแวดล้อม และ ด้านปฏิบัติการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

4. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้

5. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีปัญหาเกี่ยวกับระดับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากผู้ประกอบการไม่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และ ผู้ประกอบการต้องการให้ทางราชการเข้ามาช่วยดูแลเรื่องการจัดขยะภายในเกาะล้าน และเข้ามาดูแลความสะอาด อีกทั้งเรื่องการก่อสร้างทางเท้าที่ผู้ประกอบการหรือชาวบ้านก็ไม่ต้องการให้ทางราชการมาสร้าง เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่า เป็นสิ่งที่ได้อยู่แล้ว เพราะว่าผู้ประกอบการเห็นว่าส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

จากการศึกษากลุ่มประชากรจำนวน 110 คน กับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว กรณีศึกษา : เกาะล้าน เมืองพัทยา พบว่ามีลักษณะสำคัญดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศหญิง มากกว่า เพศชาย เพราะว่าผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จึงทำให้การเก็บแบบสอบถามนั้นได้กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
2. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป เพราะว่าผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเห็นว่าเป็นอาชีพที่หาเงินง่าย และเกิดการว่างงานจึงหันมาประกอบธุรกิจส่วนตัว
3. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ที่เกาะล้านจังหวัดชลบุรีมากกว่า อาศัยอยู่ที่จังหวัดอื่น ๆ เพราะว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ มีความคุ้นเคยกับสถานที่มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ
4. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง เพราะว่าผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านในพื้นที่เกาะล้านมีอายุที่มากกว่า 41 ปีขึ้นไปจึงเป็นผลให้ไม่ได้รับการศึกษามากเท่าที่ควร
5. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคำนินกิจการมีระยเวลาน้อยกว่า 5 ปี เพราะว่าผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจไปเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการค้าเนินกิจการ

6. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีระดับความรู้อยู่ในระดับน้อย เพราะที่ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่จะจบการศึกษา ในระดับประถมศึกษา จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรักษา สภาพแวดล้อม บริเวณเกาะล้าน

7. ระดับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณ เกาะล้าน

ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้านมีส่วนร่วมปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมอนุรักษ์ในพื้นที่ศึกษา เพราะอาจจะเป็นการยากมากหรืออาจเป็นไปได้เลยในการที่จะเป็นสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้ไปเที่ยวยังเกาะล้านและสภาพแวดล้อมที่ดีเช่นเดิม ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณเกาะล้าน ดังปรากฏในงานวิจัยของเพ็ญศรี รัตนะ(2536 : 3) ว่าการพัฒนา สิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาของกรมพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่มีกิจกรรมการดำเนินงานพัฒนา สิ่งแวดล้อมตามโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน ป่าไม้ และแหล่งน้ำในจังหวัด อุบลราชธานี ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ดำเนินการโครงการต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นโครงการที่รัฐจัดทำให้ หรือสนับสนุนงบประมาณ ค่าใช้จ่ายเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยกว่า ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่องหรือเป็น โครงการที่มีข้อจำกัด

เมื่อพิจารณาวิธีการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในลักษณะต่าง ๆ ที่กำหนด ขึ้น คือการมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมสนับสนุน และการมีส่วนร่วมบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมนั้น พบว่าวิธีที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วม มาก คือวิธีการปฏิบัติตามคำแนะนำของเมืองพัทยาในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะ ล้าน การบริจาคร่วมบริจาคทรัพย์หรือวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม แต่วิธีที่ผู้ ประกอบธุรกิจปฏิบัติได้น้อย คือวิธีที่ต้องแนะนำให้พนักงานหรือเพื่อนร่วมงานได้ปฏิบัติ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น การทิ้งขยะและน้ำเสียให้ถูกวิธี หรือการใช้สิ่งของสาธารณะประโยชน์ อย่างระมัดระวัง และการแยกประเภทขยะเป็นของแข็งจำพวกโลหะพลาสติกและขยะเปียก เช่นเศษ อาหาร ก่อนนำไปทิ้ง เป็นต้น อาจเป็นไปได้ตามวิสัยของคนไทยที่ไม่กล้าพูดคุยกแสดงความคิดเห็น อีกทั้งอาจเป็นการก่อให้เกิดปัญหาแก่ตนเองในกรณีที่มีผู้เดือดร้อนจากการพูดคุยหรือบอกกล่าวสิ่งนั้น ๆ ออกไป

8. การแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน

8.1 ระยะเวลาการดำเนินกิจการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีปริญญา ฐูประจ่าง (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่าระยะเวลาการปฏิบัติงานในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลรัตน์ ศรีสิงห์ (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี พบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพทรัพยากรธรรมชาติ

8.2 อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีปริญญา ฐูประจ่าง (2529: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร

8.3 ระดับความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชัย วงศ์นิติกร (2532: 26) พบว่าความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

9. ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีปัญหาเกี่ยวกับระดับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเนื่องจากผู้ประกอบการไม่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเท่าที่ควร ระดับความรู้ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นผลทำให้ผู้ประกอบการขาดทักษะในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน และผู้ประกอบการไม่กล้าที่จะบอกกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ และเมื่อมีการจัดกิจกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไม่สามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมมากนักเพราะว่าจัดในวันหยุดเทศกาล ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีเวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชานัน ติระณรัตน์ (2538: 73) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการสถานที่พักตากอากาศในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ก็ระบุปัญหาไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกัน และงานวิจัยของชานันยังพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไม่ได้รับการแนะนำอย่างมีประสิทธิภาพจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหารและพัฒนา

จากการศึกษาจากแบบสอบถาม ทำให้สามารถสรุปข้อเสนอแนะอันเกิดจากผลการวิจัยเพื่อเพิ่มเติมให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนต่อไปดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยาในช่วงที่นักท่องเที่ยวมีน้อย จากการศึกษาพบว่าปัญหา อุปสรรคประการหนึ่งของผู้ประกอบการธุรกิจไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยาจัดขึ้น อาจเนื่องมาจากกิจกรรมโดยส่วนใหญ่จัดขึ้นในวันหยุดเทศกาล ซึ่งเป็นวันที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาพักผ่อน ซึ่งเป็นการสะดวกที่นักท่องเที่ยวจะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้ประกอบการธุรกิจและทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ประกอบการต้องการที่จะดูแลร้านมากกว่า เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงขอเสนอให้ศาลาว่าการเมืองพัทยาได้กำหนดวันที่จะจัดกิจกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมีน้อย เพื่อผู้ประกอบการจะได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการได้รับรู้ว่าควรดูแลอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้านได้ถูกต้อง

2. ควรเพิ่มความเข้มงวดแก่ผู้ที่ทำลายสภาพแวดล้อม เนื่องจากผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่ร่วมมือในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น ทิ้งขยะลงในทะเล และเมื่อผู้ประกอบการพบเห็นก็ไม่ว่ากล่าวตักเตือนแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการด้วยกัน เพราะว่าการว่ากล่าวตักเตือนหรือเกรงว่าจะเป็นการเสียรายได้ จึงขอเสนอให้เจ้าหน้าที่ที่ดูแลบริเวณเกาะล้านได้เขียนป้ายประกาศแจ้งโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนให้ชัดเจน หรือเมื่อเจอก็เข้าว่ากล่าวตักเตือน

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

1. จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวแต่ผู้ศึกษาไม่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวด้วย เนื่องจากสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีไ้เกิดขึ้นจากผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพียงเท่านั้น ดังนั้นผู้ศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาในด้านของนักท่องเที่ยวด้วยว่ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมมากเพียงใด

2. จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาควรที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย เพื่อศึกษาว่าในส่วนอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี้ถึงตัวแปรและองค์ประกอบที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวที่ปัญหาสภาพแวดล้อมมาก เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคสำคัญในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2540). การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ดอกเบี๋ย.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2535). พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติ พุทธศักราช 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กอวางแผนโครงการ. (2536). สรุปปัญหาและป้องกันแก้ไข
ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- เกษม จันทร์แก้ว. (2536). สิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์.
- ขวัญชัย วงศ์นิติกร. (2532). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้อยู่อาศัยในเขต
หมู่บ้านจัดสรรชานเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพระทาน อ.บางกรวย จ.
นนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรีรัตน์ กิจสาลี. (2541). ความรู้และเจตคติของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณในการส่งเสริมและ
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ชานัน ติระระรัต. (2538). การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการสถานที่พักตากอากาศในการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา นโยบายการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกริก.
- นิวัติ เรืองพานิช. (2537). การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานพิมพ์รัฐสี่เขียว
- บริพันธ์ ไชยวงศ์แก้ว. (2527). การศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของเจ้าหน้าที่
พัฒนาชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์. (2531). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามเจริญพานิช.

ประสพสุข ตีอินทร์. (2531). การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ปีทมาวดี วงษ์ศิลป์. (2533). ความรู้และความตั้งใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ปริญญา นุตาลัย. (2535). ความเห็นเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของไทย. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย วันที่ 31 ตุลาคม-1 พฤศจิกายน 2538. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.

เพ็ญศรี รัตนะ. (2536). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). "นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาในปัจจุบัน" การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 6-7.

ไพศาล หวังพานิช. (2539). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

มูลนิธิโลกสีเขียว. (2538). โลกสีเขียว จิตสำนึกใหม่ของมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน.

ลดาวลัย พอใจ. (2536). ปัจจัยบางประการกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วลัยภรณ์ คาวสุวรรณ. (2533). การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิชัย เทียนน้อย. (2522). การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรวัฒนา.

วิมลรัตน์ ศรีสิงห์. (2529). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช

วินิจ วีรยางกูร. (2532). การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ม.ป.ท.

- ศรีปริญญา ชูประจ่าง. (2529) . การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมในชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไสว เลี่ยมแก้ว. (2528). ความจำเป็นของมนุษย์ ทฤษฎี และวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร : มิตร
สยาม.
- สถาพร อธิธิพงษ์. (2536). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการอนุรักษ์ป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะ
กรณี อำเภอกำแพงแก้ว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุนทร จินธรรม. (2536) . การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของประชาชนในหมู่บ้านโครงการปฐมอโศก ตำบลพระประโทน อำเภอเมือง จังหวัด
นครปฐม . วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- อลิน รพีพัฒน์. (2537). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในสังคม และวัฒนธรรม
ไทย”การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากา
พิมพ์
- อุษณีย์ ศิริสุนทร ไพบูลย์. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา
หมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อมบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Allen,S.W. (1959). *Conserving Natural Resource*. 2 nd Ed. New York: Mc Graw Hill Book
Company
- Cohen, John M and Uphoff, Norman T. (1980). *Participation's Place in Rural Development:
Seeking Clarit Through Speificity* . World Development 8, 213-218.
- Good, Carter V. (1992). *Dictionary of Education*. New York. Mc. Graw Hill Book Company.
- Pongquan, Soparth.(1992). *Participatory Development Activities at Local Level: Case Studies
in Villages of Central Thailand*. Bangkok:n.p.
- Rogers,Evett M and Floyed F. Shoemaker. (1973). *Communication and Innovation : A crass
Cultural Approach* . 2 nd ed., New York: The Free Press.
- Unesco PROAP Bangkok and Directorate-General of out-of-School Education, (1991). *Manual
on Out-of-School Environmention'*, Jakarta : n.p.
- Unesco-Unep. (1990). *Environmention Education*, Bangkok: n.p.

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

กรณีศึกษา : บริเวณเกาะล้าน เมืองพัทยา

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจและความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณ เกาะล้าน เมืองพัทยา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจและความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

1. เพศของผู้ให้สัมภาษณ์

ชาย.....

หญิง.....

2. อายุของผู้ให้สัมภาษณ์.....ปี

3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

.....ประถมศึกษา (ป. 6)

.....มัธยมศึกษาตอน

.....ต้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

.....ปริญญาตรี

.....อื่น ๆ (กรุณาระบุ)

4. ภูมิลำเนา (สถานที่เกิด) ของผู้ให้สัมภาษณ์

.....เมืองพัทยา

.....ที่อื่น (กรุณาระบุ) จังหวัด

5. ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ..... ปี

ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

ข้อที่	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1.	การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเกาะล้าน หมายถึงการรักษาสภาพเดิมไว้โดยไม่มีพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ		
2.	การจัดแบ่งพื้นที่ชายหาดบนเกาะล้านเป็นบริเวณต่าง ๆ เช่น บริเวณร้านค้า ร่มชายหาด ไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบนเกาะล้าน		
3.	ในอดีตบริเวณเกาะล้านเคยประสบปัญหาสภาพแวดล้อม(น้ำขยะมาทิ้งบนฝั่ง , น้ำจืดไม่เพียงพอต่อการใช้)ปัจจุบันยังประสบปัญหานั้นอยู่		
4.	การจัดแบ่งพื้นที่ชายหาดบนเกาะล้านเป็นบริเวณต่าง ๆ เช่น บริเวณร้านค้า ร่มชายหาด ไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบนเกาะล้าน		
5.	ขยะมูลฝอย ควันพิษ ที่เกิดขึ้น เกิดจากนักท่องเที่ยวเท่านั้น		
6.	การตั้งร้านค้าบนพื้นที่สาธารณะประโยชน์ในบริเวณเกาะล้าน ไม่ได้ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมแต่อย่างใด		
7.	สาเหตุที่ทำให้ให้น้ำเน่าเสีย สกปรก เกิดขึ้นเพราะธรรมชาติ		
8.	สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้นักท่องเที่ยวหมดความนิยมในการมาเที่ยวเกาะล้าน เนื่องมาจากที่พักไม่เพียงพอ		
9.	การระบายน้ำเสียลงสู่ทะเลโดยไม่ผ่านการบำบัดน้ำเสียทำให้น้ำทะเลเน่าเสียเพิ่ม		
10.	การจะทำให้สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้านมีสภาพที่ดี และง่ายต่อการกำจัดขยะมูลฝอย การทิ้งขยะมูลฝอยทุกครั้งควรแยกเป็นขยะเปียกและขยะแห้ง		
11.	ในปัจจุบันเมืองพัทยากำจัดขยะมูลฝอยโดยการทิ้งไว้กลางแจ้งและเผาในที่ทิ้งขยะซึ่งเป็นวิธีการกำจัดที่เหมาะสมและไม่สร้างมลภาวะต่อสภาพแวดล้อม		

ข้อที่	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
12.	หน่วยราชการที่มีหน้าที่ดูแลรักษาสภาพแวดล้อมเกาะล้าน คือ ตำรวจท่องเที่ยว และเมืองพัทยา		
13.	ภาคเอกชนที่ควรเป็นผู้รับผิดชอบดูแลรักษาสภาพแวดล้อมเกาะล้าน ได้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ร้านค้าต่าง ๆ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว		
14.	ปัจจุบัน เมืองพัทยาไม่มีเทศบัญญัติ หรือกฎหมายใด ๆ มาควบคุมการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะล้าน		
15.	นอกจากเจ้าหน้าที่ของเมืองพัทยาและตำรวจท่องเที่ยวแล้ว ผู้นำชุมชนในแต่ละท้องถิ่นควรมีบทบาทสำคัญในการแนะนำชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม		

**ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว กรณีศึกษา : บริเวณ
เกาะล้านเมืองพัทยา**

ข้อที่	คำถาม	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่ สุด(1)
1.	การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อม ท่านเคยปรึกษา พุดคุยกับเพื่อน หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐถึงปัญหาสภาพแวดล้อม ของเกาะล้าน					
2.	ท่านเคยรับทราบและแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับนักท่องเที่ยวในเรื่องปัญหา สภาพแวดล้อมของเกาะล้าน					
3.	ท่านได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาขยะ และน้ำทะเลเน่าเสีย					
4.	ท่านเคยเสนอข้อคิดเห็นการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมเกาะล้าน เช่นการเพิ่มจำนวน ถังขยะ การจัดระเบียบร้านค้า และการ จัดระบบเรือเร็วต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ					
5.	ท่านเข้าร่วมประชุมในเรื่องเกี่ยวกับการ อนุรักษ์สภาพแวดล้อมบนเกาะล้าน					
6.	การมีส่วนร่วมปฏิบัติการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม ท่านได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเมืองพัทยา ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณเกาะ ล้าน					
7.	ขยะมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบการได้ นำไปทิ้งถังขยะที่จัดไว้					

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่ สุด(1)
8.	ท่านได้ทำการแยกประเภทขยะเป็นของแข็ง จำพวกโลหะพลาสติก และขยะเปียก เช่น เศษอาหาร ก่อนนำไปทิ้ง					
9.	ท่านทิ้งน้ำเสียลงในทางระบายน้ำสาธารณะ หรือ พื้นทะเลตามเกาะล้าน					
10.	ท่านได้ปรับปรุงสถานประกอบการให้ดู สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย					
11.	ท่านได้ช่วยปลูกต้นไม้ และปรับปรุง สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป					
12.	ท่านร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อน พัฒนาบริเวณเกาะล้านให้สวยงามเป็น ระเบียบ รวมทั้งรักษาสภาพแวดล้อมให้ด้วย					
13.	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการรักษา สภาพแวดล้อมเกาะล้านของเมืองพัทยา เช่น โครงการควบคุมและจัดระเบียบกิจการค้า บริเวณเกาะล้าน					
	<u>การมีส่วนร่วมสนับสนุนการปฏิบัติ เพื่อการ อนุรักษ์สภาพแวดล้อม</u>					
14.	ท่านชักชวนผู้ประกอบการอื่นให้เข้าร่วม กิจกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม					
15.	ท่านจัดการดูแล แนะนำให้พนักงาน หรือ เพื่อนร่วมงานได้ปฏิบัติตามอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม เช่น การทิ้งขยะและน้ำเสีย ให้ถูกวิธีหรือการใช้สิ่งของ สาธารณประโยชน์อย่างระมัดระวัง					

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17.	ท่านเคยร่วมบริจาคทรัพย์สิน หรือวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม					
18.	ท่านทิ้งขยะลงในภาชนะรองรับภายในร้าน					
19.	ท่านพยายามชักชวนและตักเตือนนักท่องเที่ยวให้รักษาความสะอาด					
20.	ท่านเคยซ่อมแซมสิ่งของสาธารณะประโยชน์ เช่น ถังขยะ ต้นไม้					
21.	ท่านเคยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงผู้ทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในบริเวณเกาะล้าน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือนี้ออก

แบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวนงคัลักษณ์ คะนอง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 29 ตุลาคม 2525
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	37/1 หมู่ 5 ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 15140
สถานที่เกิด	จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532-2538	สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจาก โรงเรียนชอย 26 สาย 4 ซ้าย อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2538-2544	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียน พัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคมจังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตร บัณฑิต สาขาการพัฒนารุมนชน มหาวิทยาลัย บูรพา จังหวัดลพบุรี